

Copyright foto

Topfok Fokkerij Groep Oost:

'Sociaalste zeug van Nederland'

Voor de Topfok Fokkerij Groep Oost is de Topigs 50 de 'superzeug' met een goed karakter, sterk gestel en ze produceert goede biggen. Maar de Topigs 50 heeft de reputatie dat het aantal geboren biggen lager is dan concurrerende zeugen. Die gedachte is volgens de subfokkers achterhaald. „Ten opzichte van de Topigs 20 ligt het aantal biggen bij een Topigs 50 0,8 lager.”

Beeldverslag Thema-avond Fokkerij

Op woensdag 17 september organiseerde Pig Business de thema-avond Fokkerij in Dalfsen. De avond zette de fokkerij weer op scherp met nieuwe inzichten over fokkerijtechnieken op basis van DNA-profiel, fokken met Topigs 50 zeugen en discussies over fokkerijstellingen. Bekijk het fotoverslag van de thema-avond op www.pigbusiness.nl

Enkele leden van Topfok Fokkerij Groep Oost kwamen op 17 september, tijdens de Pig Business thema-avond Fokkerij in Dalfsen, bij elkaar. Harrie en Jarno Brummelhuis hielden voor bijna honderd varkenshouders en fokadviseurs een bedrijfspresentatie over hun subfokbedrijf met NL-zeugen. Vader en zoon kunnen hun enthousiasme over deze zeugenlijn niet verhullen. Voor hen is dit de zeug van de toekomst. En dat is toch opmerkelijk over een zeugenlijn die eigenlijk bijna was vergeten en verstoten.

De oorsprong van de Topigs 50 zeug ligt decennia terug; nog in de Cofok-tijd. Deze organisatie waar later Dumeco en tenslotte Topigs uit is ontstaan, wilde in de jaren zeventig een experimentele foklijn opzetten in het geval van calamiteiten. Ze namen twee beren en twee zeugen van het Engelse Saddleback-ras en twaalf biggen van Schwäbisch-Hällische herkomst. Van de laatste groep voerden er vier 50 procent en vier 25 procent bloed van het Amerikaanse Hampshire ras. Na vijftien jaar fokkerij en selectie had de foklijn een ruime bloedbasis en was zo stabiel, dat nieuwe bloedlinbreng niet veel meer kon toevoegen, zeker niet ten aanzien van reproductie-eigenschappen en groei. Maar het ras belandde min of meer op een zijspoor tijdens de Dumeco-periode. De goede eigenschappen en continue verbeteringen zorgden er echter wel voor dat uit de foklijn de Topigs 50-zeug onstond.

Rustig karakter

Topigs was echter niet geïnteresseerd om het kernfokbedrijf met zuivere T-lijn zeugen in Dalfsen verder te besturen. Topigs heeft zelf geen fokbedrijven en in 2004 kwam een groep subfokkers bij elkaar om het bedrijf te kopen. De groep noemde zichzelf Topfok Fokkerij Oost. Sindsdien zijn zij de beschermers en ambassadeurs van deze zeugenlijn. „In Dalfsen was unieke genetica die volgens ons niet verloren mocht gaan”, vertelt Harrie Brummelhuis, die samen met zijn zoon Jarno in Hoge Hexel een subfokbedrijf heeft met 250 NL-zeugen voor de productie van Topigs 50-zeugen. Naast Fokbedrijf Brummelhuis bestaat de groep uit Dick Pasman, bedrijfsleider

van het kernfokbedrijf in Dalfsen met 360 T-lijn zeugen, Fokbedrijf Toebes, Fokbedrijf Krabben, Fokbedrijf ten Have en Fokbedrijf Reimert. Het zijn stuk voor stuk zeer gepassioneerde varkenshouders met liefde voor het vak en vooral voor de Topigs 50-zeug. Een van de eigenschappen die bij de subfokkers tot de verbeelding spreekt, is het rustige karakter van de zeug. Harrie: „We waren vorig jaar met vijftien Brabantse varkenshouders op bezoek op een bedrijf met alleen Topigs 50-zeugen. Er waren nieuwe voertijden en bij andere zeugenlijnen ontstaat er dan meteen onrust. De Topigs 50-zeugen bleven heel rustig en liepen langzaam naar het voer toe. Een van de Brabanders vroeg: ‘Zijn ze ziek?’ Maar dit is het gedrag dat onze zeugen vertonen.” „Een zeug die meteen overeind vliegt om even te kijken. Dat is irritant”, vindt Barbara Pondes, meewerkend partner van subfokker Tim Krabben, die in Mariënveld een bedrijf met 600 zeugen heeft met zowel Topigs 20 als Topigs 50-zeugen. „Het veroorzaakt bovendien meer doodliggers.” Tim voegt er aan toe: „Het is veel fijner om met een rustige zeug te werken.” Voor Dick Pasman is deze karaktereigenschap ook heel belangrijk: „Rust en geen stress. Dat is voor ons allemaal belangrijk.” Volgens Harrie blijkt bovendien uit onderzoek van Wageningen UR dat sociale zeugen beter presteren.

Omzetstijging

Hoewel de Topigs 20-zeug aanmerkelijk populairder is, wint de Topigs 50-zeug volgens Harrie steeds meer terrein. „In de afgelopen jaren hebben we een omzetstijging van 30 procent gezien en nu hebben we ten opzichte van vorig jaar een stijging van meer dan 20 procent. Dat komt voornamelijk doordat steeds meer zeughouders op de Topigs 50 overstappen en veel van deze zeughouders hadden de Topigs 20-zeug. De handel vraagt echter om de biggen die onze vooral zeer tevreden over deze laatste zeugenlijn: „Tot drie jaar terug hadden we alleen Topigs 20, maar inmiddels is een groot gedeelte van onze klanten overgestapt op de Topigs 50.” De voornaamste reden is volgens Barbara dat de zeug robuuster is en de biggen sterker zijn. ▶

De deelnemers

Copyright foto

Harrie Brummelhuis,

Subfokbedrijf in Hoge Hexel met 250 zeugen en 800 vleesvarkens

„De zeug kan dertig vitale biggen per jaar grootbrengen”

Copyright foto

Jarno Brummelhuis,

Subfokbedrijf in Hoge Hexel met 250 zeugen en 800 vleesvarkens

„Vermeerderaars moeten wennen aan de korte berigheid”

Copyright foto

Dick Pasman,

Bedrijfsleider op kernfokbedrijf in Dalfsen met 360 zeugen

„Rust en geen stress. Dat is voor ons allemaal belangrijk”

Copyright foto

Willy Toebes,

Subfokbedrijf in Zieuwent met 420 zeugen, 1.800 opfokgelten en 1.000 vleesvarkens

„Ze brengen de biggen gemakkelijk groot”

Copyright foto

Tim Krabben,

Subfokbedrijf in Mariënveld met 600 zeugen

„Een groot gedeelte van onze klanten is op de Topigs 50 overgestapt”

Copyright foto

Barbara Pondes,

Subfokbedrijf in Mariënveld met 600 zeugen

„Dit is de zeug van de toekomst”

Copyright foto

Naast de productie van goede biggen beschikt de Topigs 50-zeug over nog een aantal positieve effecten. „Ze geven goed melk”, zegt Willy Toebes, die in Zieuwent een subfokbedrijf heeft met 420 zeugen, 1.800 opfokgelten en 1.000 vleesvarkens. „Ze brengen de biggen gemakkelijk groot. De biggen zijn mede daardoor robuuster en vreten beter.” Jarno vindt vooral het betere beenwerk een plus, want bij andere zeugenlijnen ziet hij nog regelmatig dat zeugen moeite hebben met liggen en opstaan door het mindere beenwerk. „De Topigs 50 heeft waarschijnlijk het beste beenwerk van alle zeugen.”

Minder amok

De robuustheid, vitaliteit, hoge groei, goede voederconversie en slachtkwaliteit zorgen naar de ervaring van de subfokkers dat de zeughouder een plus scoort met de Topigs 50-zeug. Tim: „Dat kan tussen de 2 tot 3 euro per big zijn.” Tim ziet dat de biggen meer opbrengen; mede doordat de beren een rustiger gedrag hebben: „Ze laten veel minder rijgedrag zien en maken minder amok. De mester heeft daarnaast minder uitval en een hogere groei.” Barbara denkt dat er ook winst zit in de betere gezondheid van de biggen. Meerdere grote dierenartsenpraktijken hebben geconstateerd dat het aantal dierdagdoseringen bij zeugen en biggen van de Topigs 50 lager is door een hogere natuurlijke weerstand. „Economisch kunnen onze zeugen met alle rassen meekomen”, meent Willy. „De biggen zijn uniform en het is de sociaalste zeug die er op dit moment is.” Het klinkt alsof de Topigs 50 inderdaad

een ‘superzeug’ is, maar de ervaring leert dat iets wat te goed lijkt om waar te zijn; meestal ook te goed blijkt om waar te zijn. De Topigs 50 moet toch ook nadelige eigenschappen hebben? Het blijft stil onder de subfokkers als de vraag wordt gesteld. Natuurlijk zal geen enkele subfokker zijn dieren negatief bekritisieren. Of is de Topigs 50 daadwerkelijk zo’n goede zeugenlijn? Harrie: „Ik heb wel eens aan vermeerderaars gevraagd wat een Topigs 20 meer heeft dan alleen meer levend geboren biggen. Ze konden geen antwoord geven. Er komt ook weinig kritiek van de vermeerderaars. Alleen van de concurrentie hoor ik kritiek. Het merkwaardige is bovendien dat van alle vermeerderaars, die op een Deense zeug zijn overgestapt, er slechts één vermeerderaar van Topigs 50 is geweest.” En dat kwam volgens Barbara door de prijs en niet vanwege de kwaliteit. Maar als de Topigs 50 zo’n goede zeug is; waarom stappen alle zeughouders niet massaal over op deze zeugenlijn? Volgens de subfokkers van Topfok heeft dat te maken met pr en marketing of liever gezegd: het gebrek eraan. Er is nauwelijks tijd om dit professioneel te doen. Topfok hoopt dat de marketing en pr in de nabije toekomst wel beter gaat worden opgepakt en er daardoor meer subfokkers en zeughouders

komen. Inmiddels is er ook een subfokker in het Zuiden opgestart.

Zelfredzame zeug

Gezien de kwaliteiten van de zeug kan er toch een goede toekomst in het verschiet liggen. Harrie denkt dat de maatschappij straks geen moederloze opfok meer zal dulden en eist dat de zeug vrij in de kraamstallen kunnen bewegen. De vraag naar zelfredzame zeugen zonder poespas voor biggenondersteuning zal toenemen. De Topigs 50 past perfect in die toekomst, vindt hij. Nu al wordt de zeug veel gebruikt door scharrelhouders en biologische varkenshouders. Barbara: „We moeten toe naar een zelfredzame zeug met arbeidsgemak, die onder deze omstandigheden zo goed mogelijk presteert.” Topfok beseft ook dat ze met de toekomst mee moeten gaan en ze zijn gespitst om de eigenschappen steeds verder te verbeteren. Harrie: „Er zitten nog meer biggen in de pijplijn.” „We moeten de sterke punten verder uitbuiten”, vindt Tim, maar Barbara waarschuwt; „We moeten daardoor niet dezelfde zeug als de ander fokbedrijven ontwikkelen. De Topigs 50 is uniek. Dit is de zeug van de toekomst.” ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl

Veel gehoorde klacht over Topigs 50-zeug

Een veel gehoorde klacht onder varkenshouders is dat de Topigs 50-zeug een kleiner aantal biggen per worp heeft. Harrie Brummelhuis schuift die klacht van tafel. „Dat was vroeger zo, maar inmiddels is dit achterhaald. De zeug kan dertig vitale biggen per jaar grootbrengen. Van onze klanten hoor ik geen klachten over een kleiner aantal biggen. Ik heb het vermoeden dat dit gerucht in wereld wordt gehouden door de concurrentie.” „Als je de Topigs-lijst van alle Topigs F1-zeugen bekijkt, staat de Topigs 50 op de tweede plaats van het meeste aantal biggen. Ten opzichte van de Topigs 20 is dat 0,8 big lager.” Tim Krabben vult Harrie aan:

„Hoe ouder de zeugen des te minder verschil er zit tussen de Topigs 20 en Topigs 50. In het verleden is het RN+ gen, dat negatief is voor de vleeskwaliteit en positief gecorreleerd aan levend geboren biggen is, uit de vroegere zeugenlijn gefokt. Sinds 2012 gaat het aantal levend geboren biggen weer omhoog in de zuivere T-lijn. Er zijn overigens ook klanten die zeggen dat ze niet zozeer meer biggen willen, maar dat ze een goede kwaliteit big belangrijk vinden.” Wat de praktijk wel laat zien, is dat bij zeughouders, die van de Topigs 20 naar de Topigs 50 overstappen, de eerste twee worpen soms wat

minder kunnen zijn. Daarna ligt het aantal biggen op hetzelfde niveau als dat van de Topigs 20. Jarno Brummelhuis legt uit wat de reden is: „Zeughouders moeten wennen aan de kortere berigheid van de zeug. Dat betekent sneller insemineren. Direct insemineren als de zeug berig is. Hier gaat het bij de meeste nieuwe klanten mis. Het management moet dus worden verrijnd. Een van onze klanten had de Topigs 50, maar stapte over naar Family Farmers en moest een andere zeugenlijn nemen. Nadat Family Farmers failliet ging, stapte hij direct over op de Topigs 50. Maar ook hij moest opnieuw wennen aan de snellere berigheid.”